

HZNE

glasilo

Broj 3/2024

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

**Objavljen Program rada
Hrvatskoga zavoda za norme
za 2024. godinu**

8. ožujka

#IWD2024 #InspireInclusion

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 16. 2024.
ISSN 1847-4217
URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
OIB: 76844168802
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78,
10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik: Igor Božičević, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika: Sandra Knežević

Tehnički urednik: Sandra Knežević

Uredništvo: Ana Marija Boljanović, Ivo Andreis,
Marina Babić, Melanija Grubić Sutara,
Tatjana Majić

Lektura: Ivana Canosa

Grafička priprema: Sandra Knežević

Izlazi: mjesečno

Datum objave: 2024-03-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Sretan Uskrs

želi vam

Poštovani čitatelji!

Pred vama je treći broj službenoga glasila Hrvatskog zavoda za norme u 2024. godini.

U rubrici Novosti iz HZN-a donosimo prilog i poveznicu na program rada Hrvatskog zavoda za norme za 2024. godinu.

U organizaciji Hrvatskoga inženjerskog saveza (HIS) i Akademije tehničkih znanosti Hrvatske (HATZ) održana je manifestacija Dan inženjera Republike Hrvatske na kojoj su aktivno sudjelovali i predstavnici HZN-a.

Ravnatelj HZN-a sudjelovao je na okruglom stolu Iskoristimo potencijal jedinstvenog tržišta u organizaciji Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Tijekom svog izlaganja osvrnuo se na važnost uloge europskih norma kao neizostavne podrške jedinstvenom tržištu. U rubrici HZN u medijima izdvojili smo informacije o objavama inozemnih i domaćih medija koji su dio svoga medijskoga prostora posvetili radu Hrvatskoga zavoda za norme.

Kao i u svakom broju, u rubrici Novosti iz HZN/TO-a nalazi se tablica u kojoj je dan brojčani prikaz članstva u Hrvatskom zavodu za norme. Donosimo i odluke s 20. sjednice Upravnog vijeća (virtualne), koje se odnose na članstvo u HZN-u.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija možete pročitati zanimljivosti iz rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja.

Donosimo prigodne tekstove povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena (8. ožujka) i Svjetskog dana prava potrošača.

Tu je i prilog o novim izdanjima ISO-ovih norma te prijevod objave The future for screen tech s IEC-ovih mrežnih stranica.

CEN i CENELEC objavili su kratku izjavu povodom presude Suda Europske unije (ECJ) o javnom pristupu četirima usklađenim normama u skladu s Uredbom 1049/2001. Donosimo prijevod izjave.

Dokumentom o stajalištu o Uredbi o sigurnosti igračkara CEN i CENELEC skrenuli su pozornost na odlomke Uredbe koji bi mogli biti konkretniji ili ih treba poboljšati u zakonodavnom postupku.

Pet europskih organizacija infrastrukture kvalitete, CEN, CENELEC, EA, EURAMET i WELMEC, udružili su snage u jačanju i promicanju europske infrastrukture kvalitete potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju za stvaranje Europske mreže infrastrukture kvalitete.

ETSI je podržavajući Europsku strategiju normizacije, koju je 2022. godine objavila Europska komisija, znatno poboljšao upravljanje i uveo niz velikih promjena koje nastoje pratiti strategiju. U prijevodu članka doznajte više o ovoj ETSI-jevoj misiji.

Ugodno čitanje!

Sadržaj 3/2024

Proslov	4
Novosti iz HZN-a	
• Program rada HZN-a za 2024. godinu	4
• HZN na Danu inženjera Republike Hrvatske 2024.	5
• Ravnatelj HZN-a sudjelovao na okruglom stolu „Iskoristimo potencijal jedinstvenog tržišta“	6
Novosti iz HZN/TO-a	
• Članovi Hrvatskog zavoda za norme	7
• Odluke Upravnog vijeća vezane za članstvo u HZN-u	8
HZN u medijima	
• Promocija Dana inženjera i važnost normi	9
• O Hrvatskome zavodu za norme piše se u novostima CEN-a i CENELEC-a	9
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
• Međunarodni dan žena - 8. ožujka	10
• Svjetski dan prava potrošača 2024.	12
ISO	
• Trendovi u normama	13
IEC	
• Budućnost tehnologija zaslona	16
CEN i CENELEC	
• Sud Europske unije (ECJ) donio presudu o javnom pristupu četirima usklađenim normama u skladu s Uredbom 1049/2001	17
• Europska Komisija objavila 28. srpnja 2023. zakonodavni prijedlog Uredbe o sigurnosti igračkaka kojom se zamjenjuje Direktiva 2009/48/EZ	18
• CEN, CENELEC i EFRAG udružuju snage u poticanju sinergija u izvješćivanju o održivosti	19
• Pročitajte novu brošuru CEN-a i CENELEC-a o normama za izvješćivanje o održivosti	20
• CEN, CENELEC, EA, EURAMET i WELMEC udružuju snage u jačanju i promicanju europske infrastrukture kvalitete	21
ETSI	
• ETSI radi za Europu, uključivu i otvorenu	22

Naslovnica: Poster povodom Međunarodnog dana žena (*izvor: IWD*)
 HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A43)

ISSN 1847-4217

Program rada HZN-a za 2024. godinu

Pripremila: Melanija Grubić Sutara

U skladu sa zahtjevima Uredbe (EU) br. 1025/2012 Europskoga parlamenta i Vijeća o europskoj normizaciji kojom se uređuje europski normizacijski sustav i obvezom koju normizacijska tijela preuzimaju prihvaćanjem WTO TBT Kodeksa dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu norma Svjetske trgovinske organizacije, Hrvatski zavod za norme (HZN) izradio je Program rada za 2024. godinu.

Program rada sadrži podatke o izvornim normizacijskim projektima koje je odobrila Tehnička uprava, a koje će HZN pripremati u narednom razdoblju, kao i izvorne normizacijske projekte koji su objavljeni u razdoblju od objave zadnjega programa rada.

Hrvatski zavod za norme izdaje program rada u elektroničkome obliku najmanje jednom godišnje, a objavljuje ga isključivo na svojim mrežnim stranicama: <https://www.hzn.hr/default.aspx?id=253>, odnosno na engleskome jeziku: <https://www.hzn.hr/default.aspx?id=350>

HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

PROGRAM RADA 2024
WORK PROGRAMME 2024

Hrvatski zavod za norme na Danu inženjera Republike Hrvatske

Pripremila: Ivana Ivić

Fakultet šumarstva i drvne tehnologije Sveučilišta u Zagrebu bio je 29. veljače i 1. ožujka 2024. domaćin desetog Dana inženjera Republike Hrvatske. Organizator je, kao i prethodnih godina, bio Hrvatski inženjerski savez u suradnji s Akademijom tehničkih znanosti Hrvatske.

Aktualna tema bila je "Strategija razvoja Republike Hrvatske u svjetlu klimatskih promjena".

Pozdravnim govorima i izvedbom hrvatske himne svečano je otvoren Dan inženjera RH.

Obilježavanje Dana inženjera trajalo je dva dana tako da se osim 14 pozvanih predavanja moglo poslušati i predstavljanje aktivnosti članica HIS-a.

Ispred amfiteatra fakulteta organiziran je izložbeni prostor za udruge i njihove partnere.

Pozdravni govor u ime HZN-a održao je ravnatelj Igor Božičević te naglasio da međunarodne i europske norme dugi niz godina igraju veliku ulogu u borbi protiv klimatskih promjena, a također pridonose ciljevima održivog razvoja koji su postavljeni u Programu Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine, tzv. Agendi 2030. U proteklih nekoliko godina aktivno se izrađuju europske norme u područjima koja su posebno važna za Europsku uniju, kao što su baterije, vodik, energija vjetra, solarna fotonaponska i termalna energija, plin.

Ivana Ivić predstavila je Zavod i rad Zavoda te pozvala prisutne da se uključe u rad tehničkih odbora. Upoznala je sudionike s osnivanjem novoga tehničkog odbora koji će pratiti rad europskog odbora CEN/TC 465, *Sustainable Cities and Communities*.

Jasna Okanović predstavila je područje zaštite okoliša te rad odbora HZN/TO 207, *Upravljanje okolišem*. Istaknula je doprinos norme ciljevima održivog razvoja te navela norme iz područja klimatskih promjena. Kada govorimo o klimatskim promjenama,

potrebno je navesti niz norma HRN EN ISO 14064, *Staklenički plinovi*, koji se i nalazi u područja rada HZN/TO 207. Upravo je i dio iz Strategije CEN/CENELEC-a Zelena tranzicija - suočavanje s klimatskim promjenama sljedeći:

"CEN i CENELEC prepoznaju važnost ublažavanja utjecaja klimatskih promjena i prilagodbe kao presudni zadatak naše generacije. Vjerujemo u to da norme imaju ključnu ulogu i odgovornost kao pokretači inovacija i ekonomske integracije. Cilj nam je biti dio rješenja i nastojimo to učiniti na pametan i ključan način."

Ana Marija Boljanović i Danijela Novota Krajnović na pultu s računalima na praktičan su način pokazale rad u Repozitoriju HZN-a te pristup nacrtima norma putem www.hzn.hr. Uz brojne brošure, dostupne zainteresiranima, predstavile su i ostale usluge Zavoda i normoteke.

Ova je manifestacija omogućila međusobno upoznavanje članica HIS-a, predstavljanje aktualnosti povezanih s inženjerskom strukom, ali i isticanje važnost inženjera za društvo i državu.

Ravnatelj HZN-a sudjelovao na okruglom stolu „Iskoristimo potencijal jedinstvenog tržišta“

Pripremila: Ana Marija Boljanović

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja organiziralo je okrugli stol Iskoristimo potencijal jedinstvenog tržišta 12. ožujka 2024. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, na kojemu su sudjelovali predstavnici relevantnih institucija Republike Hrvatske. Okrugli stol održan je povodom posjeta g. Enrica Lette, bivšeg talijanskog premijera i predsjednika Instituta Jacques Delors.

Povod je posjeta g. Lette Republici Hrvatskoj izrada neovisnog Izvješća na visokoj razini o budućnosti jedinstvenog tržišta, koje će biti predstavljeno na sastanku Europskog vijeća u travnju 2024. godine. Izvješću prethode javne konzultacije sa širokim spektrom dionika na kojima sudjeluju institucije država članica EU-a, poslovna zajednica, Europski parlament, Europski gospodarski i socijalni odbor i druge institucije EU-a.

Na uvodnom dijelu događanja sudjelovali su predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković, ministar gospodarstva i održivog razvoja Damir Habijan, ministar financija Marko Primorac, zamjenik glavne direktorice Glavne uprave za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike Europske komisije Hubert Gams, državna tajnica Ministarstva vanjskih i europskih poslova Andreja Metelko-Zgombić te državni tajnik Hrvoje Bujanović.

U nastavku programa sudjelovali su predstavnici trinaest institucija iz Hrvatske koje su usko povezane s funkcioniranjem jedinstvenog tržišta, a koji su iznijeli svoja dosadašnja iskustva i stavove o preprekama, izazovima i mogućnostima njegova daljnjeg napretka kao kamena temeljca europskih integracija.

Ravnatelj HZN-a osvrnuo se na važnost uloge europskih norma kao neizostavne podrške jedinstvenom tržištu te je istaknuo s kojim se problemima na nacionalnoj razini susreće Hrvatski zavod za norme u kontekstu trajnog osiguravanja platforme za umrežavanje nacionalnih stručnjaka koji pridonose strateškim nacionalnim i europskim ciljevima i strategijama. Između ostalog, posebno je istaknuo jezične prepreke i nedostatak stručnjaka u područjima koja se odnose na zelene i digitalne tranzicije te ispunjavanje ciljeva zadanih u godišnjem programu Unije za normizaciju 2024. U tom je smislu s obzirom na normizacijske aktivnosti naveo potrebu bolje suradnje svih dionika na nacionalnoj razini, posebno poslovnog sektora, akademske zajednice te javnih i državnih tijela, a za aktivnije uključivanje MSP-ova, potrebu jednostavnijeg i lakšeg financiranja.

Okrugli stol bio je prilika da predstavnici institucija Republike Hrvatske razmijene svoja iskustva i stavove o preprekama i izazovima na jedinstvenom tržištu.

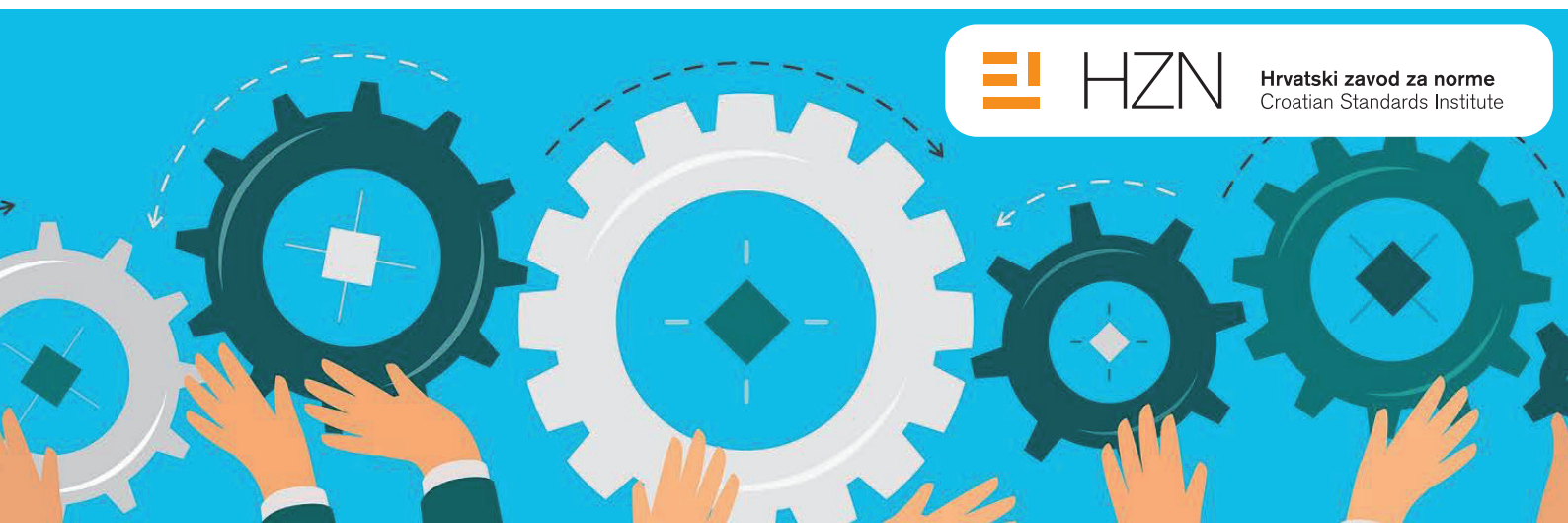

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih članova i članova promatrača HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odlukama u ožujku 2024. godine.

Tablica – Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2024-03-31
Članovi promatrači	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	7
Fizičke osobe	0
Ukupno članova promatrača	7
Redoviti članovi	
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	152
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove	17
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore i udruženja registrirana u Sudskom registru	7
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva i udruge osnovane prema Zakonu o udrugama i registrirane u Registru udruga	11
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – osnovne i srednje škole	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – visokoškolske ustanove	22
Fizičke osobe – pojedinci	19
Fizičke osobe – obrtnici	1
Tijela državne uprave	25
Ukupno redovitih članova	257
Ukupno članova HZN-a	264

HZN

Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Odluke Upravnog vijeća vezane za članstvo u HZN-u

NOVI ČLANOVI

Prihvaćaju se prijave za članstvo u Hrvatskom zavodu za norme pristigle u vremenskom razdoblju od 31. prosinca 2023. do 22. ožujka 2024. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
PALIJAN d.o.o.	Redovito	Zagreb
EKONERG KONZALTING d.o.o.	Redovito	Zagreb
HRVATSKI CENTAR ZA POTRESNO INŽENJERSTVO – INTERVENTNA SLUŽBA	Redovito	Zagreb
ARHIGON TECHNOLOGIES d.o.o.	Redovito	Sveti Ivan Zelina

PRESTANAK ČLANSTVA

Donosi se Odluka o prestanku članstva u Hrvatskom zavodu za norme na vlastiti zahtjev člana pristigle u vremenskom razdoblju od 31. prosinca 2023. do 22. ožujka 2024. godine.

Pravna/fizička osoba	Vrsta članstva	Mjesto
PIREKO d.o.o.	Redovito	Oroslavje
ORQA d.o.o.	Redovito	Osijek
SUPERA KVALITETA d.o.o.	Redovito	Zagreb
GUAPA d.o.o.	Redovito	Varaždin

Kako članstvom u HZN-u pridonijeti pripremi hrvatskih norma?

Svi zainteresirani predstavnici mjerodavnih tijela državne uprave, proizvođača, ispitnih i potvrđenih institucija, razvojnih, obrazovnih i znanstvenih ustanova, gospodarskih i obrtničkih komora, stručnih udruženja, udruga potrošača okupljeni u tehničkim odborima u HZN-u konsenzusom odlučuju o tehničkim pitanjima i predlažu prihvaćanje norma u hrvatsku normizaciju.

Pozivaju se svi zainteresirani da se uključe u članstvo HZN-a, da daju doprinos razvoju hrvatske normizacije te da promiču dragovoljnu primjenu norma u Republici Hrvatskoj.

Više o članstvu u Hrvatskom zavodu za norme možete pronaći na [našoj mrežnoj stranici](#).

Promocija Dana inženjera i važnost normi

Pripremila: Mirjana Fijolić

U emisiji s temama iz gospodarstva "Poslovni plan" na HRT-u nedavno je objavljen zanimljiv razgovor sa sudionicima Dana inženjera o njihovim perspektivama u 2024. godini. U ovoj su emisiji istaknuti ključni pravci razvoja i izazovi s kojima se susreću inženjeri u svjetlu klimatskih promjena te njihova uloga u oblikovanju budućnosti.

HRT Radio Sljeme također je sudjelovao u promociji inženjerske struke i normi ugovivši ravnatelja Hrvatskoga zavoda za norme (HZN), Igora Božičevića i predsjednika Hrvatskoga inženjerskog saveza (HIS), Zdravka Jurčeca. U emisiji je naglašena važnost manifestacije Dana inženjera, uloga normi i inženjera u suvremenom društvu te se razgovaralo o budućnosti inženjerske struke.

Ravnatelj Božičević istaknuo je da su međunarodne i europske norme ključne u borbi protiv klimatskih promjena i podršci ciljevima održivog razvoja do 2030. Europske norme izrađuju se za područja koja su bitna za Europsku uniju, poput baterija, vodika, energije vjetrova, solarnih sustava te plina, što je osobito značajno za postizanje energetske tranzicije i ekološke održivosti.

Ovo je gostovanje u radioemisiji bila prilika za isticanje uloge HZN-a u promicanju norma kao temelja inženjerske prakse i značenja inženjera u ostvarivanju održivog razvoja i tehnološkog napretka.

HZN nastavlja svoju misiju promicanja inženjerske struke i podizanja svijesti o važnosti normi u izgradnji bolje budućnosti za sve.

O Hrvatskome zavodu za norme piše se u novostima CEN-a i CENELEC-a

Pripremila: Mirjana Fijolić

U najnovijem izdanju novosti "On The Spot" europskih normizacijskih organizacija CEN-a i CENELEC-a, kao i na mrežnim stranicama, objavljen je članak "Hrvatski zavod za norme, partner Dana inženjera u Hrvatskoj" o partnerstvu između Hrvatskog zavoda za norme (HZN) i Hrvatskoga inženjerskog saveza (HIS) na nedavno održanom Danu inženjera.

U članku su navedene dodatne informacije o partnerstvu HZN-a i Hrvatskoga inženjerskog saveza te istaknuta značajna uloga koju imaju oba partnera u promicanju inženjerske struke i normizacije u Hrvatskoj.

Pojavljivanje u novostima "On The Spot" normizacijskih organizacija CEN-a i CENELEC-a izuzetno je značajno jer aktivnosti Hrvatskog zavoda za norme (HZN) čini globalno vidljivima i prepoznatljivima. Ovo partnerstvo i suradnja s europskim normizacijskim organizacijama naglašavaju značenje normizacije u Hrvatskoj te promiču ulogu HZN-a u tom procesu.

Pojačana uloga HZN-a u europskoj normizaciji

Također, pojavljivanje u ovim novostima pruža priliku za širenje informacija o inicijativama, projektima i događajima koje provodi HZN, što može potaknuti zanimanje drugih organizacija, stručnjaka i institucija za suradnju ili sudjelovanje u budućim aktivnostima. To može pomoći u izgradnji ugleda HZN-a kao značajnog dionika u području normizacije ne samo u Hrvatskoj već i u širem europskom i globalnom kontekstu.

Na taj način HZN ima priliku podići svijest o značenju normizacije u različitim sektorima te promicati svoju ulogu u podršci inženjerskoj zajednici i industriji. Osim toga, ovo pojavljivanje također može potaknuti razmjenu znanja i iskustava s drugim normizacijskim tijelima i stručnjacima diljem Europe, što može pridonijeti promociji normizacije i nacionalnih normi u Hrvatskoj.

Međunarodni dan žena - 8. ožujka

Povodom Međunarodnog dana žena, UN-ova agencija za ravnopravnost spolova UN Women poziva svijet na „ubrzanje napretka ulaganjem u politike za osnaživanje žena” kao najbolji način za ubrzanje gospodarskog rasta i izgradnju prosperitetnijeg i pravednijeg društva.

#INVESTINWOMEN

Svijet se suočava s brojnim krizama, od geopolitičkih sukoba do porasta razine siromaštva i sve većeg utjecaja klimatskih promjena. Njima se može pristupiti samo rješenjima kojima se osnažuju žene. Ulaganjem u žene možemo potaknuti promjene i ubrzati ostvarenje zdravijeg, sigurnijeg i ravnopravnijeg svijeta za sve.

ČINJENICE:

- 1 od 10 žena na svijetu živi u krajnjem siromaštvu.
- Broj žena i djevojčica koje žive u područjima pogođenima sukobima udvostručio se od 2017. godine, na više od 614 milijuna. U područjima sukoba vjerojatnost da žene žive u krajnjem siromaštvu veća je 7,7 puta.
- Očekuje se da će klimatske promjene do 2030. godine dovesti do gladi 236 milijuna žena i djevojčica, dvostruko više nego muškaraca (131 milijun).
- Samo je 61 % žena u osnovnoj radnoj dobi zaposleno, dok je kod muškaraca taj udio 90 %.
- Žene provode oko tri puta više vremena radeći neplaćeni posao njege nego muškarci. Kad bi se tim poslovima pripisala novčana vrijednost, na njih bi otpadalo više od 40 posto BDP-a.

360 milijardi USD

godišnje je potrebno dodatnih 360 milijardi dolara kako bi se postigla ravnopravnost spolova.

20 %

Uklanjanjem razlika u zaposlenosti između spolova BDP po glavi stanovnika mogao bi se povećati za 20 %.

300 milijuna

Ulaganjem u kvalitetu i dostupnost njege moglo bi se do 2035. godine otvoriti gotovo 300 milijuna radnih mjesta.

Ulaganje u žene i zalaganje za ravnopravnost spolova omogućit će budućnost u kojoj svi u društvu mogu napredovati, stvarajući svijet neograničenih mogućnosti i osnaživanje za sve.

Prihvatanje ravnopravnosti spolova u normizaciji

ISO je predan ulaganju u žene (#InvestInWomen) i ravnopravnosti spolova (#GenderEquality) kao ključnom aspektu svoje misije izrade normi koje će život učiniti lakšim, sigurnijim i boljim. Prepoznajući ključnu ulogu koju ravnopravnost spolova ima u održivom razvoju, ISO se usmjerava na pitanja ravnopravnosti spolova na temelju svog Akcijskog plana za ravnopravnost spolova iz 2019. godine. Tim se radom naglašava njegova predanost promicanju uključivosti i ravnopravnosti spolova u normizaciji u skladu s ciljem održivog razvoja Ujedinjenih naroda koji se odnosi na ravnopravnost spolova i osnaživanje svih žena i djevojčica (SDG5).

Zašto je potrebna ravnopravnost spolova u normizaciji?

Ravnopravnost spolova nije samo moralni imperativ. Ona je od ključne važnosti za stvaranje čvrstih, djelotvornih i primjerenih normi. Različite perspektive dovode do inovativnijih rješenja, a kada su muškarci i žene jednako zastupljeni, veća je vjerojatnost da će norme ispuniti potrebe svih korisnika. Time se poboljšava kvaliteta i primjenjivost normi te potiče napredak i inovacije u svim segmentima gospodarstva. Prihvatanjem ravnopravnosti spolova članovi ISO-a ne podupiru samo pravednije društvo već i pridonose unapređenju tehnologije, održivosti okoliša i globalnom gospodarskom rastu.

RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA U NORMIZACIJI:

Više od 20 članova koji imaju nacionalni akcijski plan za ravnopravnost spolova

Više informacija o radu članova ISO-a

30 % stručnjaka su žene (od 2020. godine)

Više podataka pronadite ovdje

Više od 50 normi podržava 5. cilj održivog razvoja

Preuzmite ISO-ovu publikaciju o normama koje uzimaju u obzir aspekte spolova

Preuzmite ISO-ov Akcijski plan za ravnopravnost spolova

Women in standards make lives **easier, safer and better.**

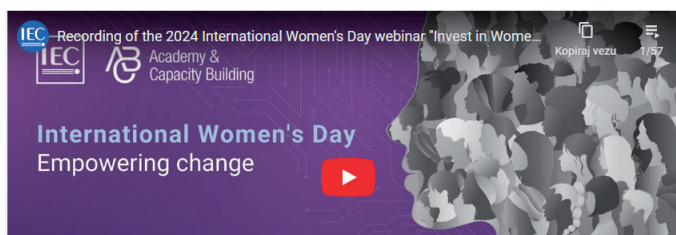
#IWD2024
iso.org

IEC je predan podizanju svijesti o vrijednosti ravnopravnosti zastupljenosti spolova kod svojih nacionalnih članova i dionika. U svim segmentima svog rada nastoji ostvariti ciljeve održivog razvoja (SDG), uključujući SDG 5. IEC-ove norme i IEC-ovi sustavi ocjene sukladnosti (CA) pridonose zdravlju i statusu žena u društvu. U nekim zemljama brzog rasta, omogućavanjem pristupa električnoj energiji i rasvjeti može se znatno poboljšati životni standard za sve, a osobito za žene. Omogućavanje pristupa obrazovanju putem interneta i medicinskim uslugama te sigurnost kućanskih aparata samo su neka od područja kojima IEC norme i sustavi ocjene sukladnosti pridonose.

#WomenatIEC campaign

Pogledajte inspirativne videozapise na kojima žene iz IEC-ove zajednice govore o motivaciji za rad u normizaciji i njegovim izazovima.

Investing in women to accelerate progress in electrotechnology

Gledajte na YouTube

Odaberite videozapis klikom na ikonu popisa za reprodukciju u gornjem lijevom uglu zaslona.

UN-ov slogan za 2024. godinu 'Ubrzanje napretka ulaganjem u politike za osnaživanje žena' od osobite je važnosti za ETSI jer žene imaju važnu ulogu u našoj normizacijskoj zajednici. U središtu su naše kampanje #WeareETSI ljudi koji stoje iza normi: #TheStandardsPeople <https://lnkd.in/d4nUPw-J>

Poslušajte njihova stajališta o raznolikosti, ravnopravnosti i uključivosti u zajednici ETSI-ja. Saznat ćete kako su se uključili u normizaciju IKT-a, koja je njihova uloga i iskustvo u ETSI-ju te je li i kako je spol odigrao ulogu u njihovom iskustvu.

#InvestInWomen #InspireInclusion #Diversity #Equity #WeareETSI #TheStandardsPeople

CEN i CENELEC s radošću se pridružuju proslavi Međunarodnog dana žena i govore o svojim nastojanjima da se ostvari potpuna ravnopravnost spolova i potpora ženama.

Kao organizacije su predane osiguravanju potpuno uključivog normizacijskog okruženja. Naprimjer, potpisnice su UNECE-ove Deklaracije o normama koje uzimaju u obzir aspekte spolova i pokrenule su vlastiti Akcijski plan za ravnopravnost spolova.

Nadalje, norme imaju važnu ulogu u podupiranju 5. cilja održivog razvoja – ravnopravnost spolova: njima se može poticati širenje najbolje prakse, pomoći u provedbi i mjerenju promjena te ženama osigurati pristup sigurnim i zdravim proizvodima.

Cijeli članak pročitajte [ovdje](#).

Svjetski dan prava potrošača 2024.

Pravedna i odgovorna umjetna inteligencija za potrošače

Svake se godine 15. ožujka okuplja pokret za zaštitu potrošača i drugi utjecajni dionici kako bi obilježili Svjetski dan prava potrošača radi podizanja globalne svijesti o pravima, zaštiti i osnaživanju potrošača. Organizacija Consumers International s ponosom koordinira taj dan kroz višedionički pristup koji obuhvaća 200 članova, međunarodne organizacije, vlade, poduzeća i civilno društvo.

Organizacija je ove godine kao temu Svjetskog dana prava potrošača odabrala pravednu i odgovornu umjetnu inteligenciju za potrošače.

Prošle su godine postignuća u generativnoj umjetnoj inteligenciji osvojila digitalni svijet. Zahvaljujući robotima koji oponašaju ljudski razgovor, milijuni potrošača već upotrebljavaju generativnu umjetnu inteligenciju u svakodnevnom životu. Tehnologija će imati golem utjecaj na način na koji radimo, stvaramo, komuniciramo, prikupljamo informacije i još mnogo toga.

To predstavlja pravu priliku. Ako se ispravno upotrebljava, generativna umjetna inteligencija mogla bi poboljšati brigu o potrošačima i kanale pravne zaštite. Međutim, imat će i ozbiljne posljedice za sigurnost potrošača i digitalnu pravednost. Budući da se događaji odvijaju golemom brzinom, moramo brzo djelovati kako bismo osigurali pravednu i odgovornu budućnost umjetne inteligencije.

Ovogodišnji Svjetski dan prava potrošača usredotočen je na zabrinutost u pogledu dezinformacija, povreda privatnosti i diskriminirajućih postupaka te način na koji platforme koje se temelje na umjetnoj inteligenciji mogu širiti lažne informacije i podržavati pristranost i predrasude.

Potrošači i izrada normi

Norme se tiču svih nas. Od uporabe bankovne kartice u inozemstvu do osiguranja da dječje igračke nemaju oštre bridove: norme svugdje imaju ulogu.

Osim toga pomažu u povećanju zadovoljstva kupaca. U svijetu u kojem je glas potrošača sve glasniji, to je bitan poslovni zahtjev.

CONSUMERS INTERNATIONAL
WORLD CONSUMER
RIGHTS DAY 2024

FAIR AND
RESPONSIBLE
AI FOR
CONSUMERS

Zato predstavnici potrošača imaju nezamjenjivu ulogu u izradi normi.

Gledište potrošača važno je u izradi normi jer predstavlja stvaran život. To pomaže da se pitanjima kao što su sigurnost i kvaliteta pristupi na odgovarajući način.

Osim toga pomaže da proizvodi i usluge funkcioniraju kako se očekuje i povećava:

- kvalitetu i pouzdanost
- dosljednost u pružanju usluga
- izbor i pošteno tržišno natjecanje
- transparentnost informacija o proizvodima
- prikladnost proizvoda za ranjive skupine stanovništva
- vjerodostojnost normi u potpori zakonima o zaštiti potrošača.

Izvor: HZN

Making lives
easier, safer
and *better.*

TRENDOVI U NORMAMA

[NOVO] Referenca za dobro dizajnirane proizvode za kućnu njegu

ISO/TR 25555:2024

Ageing societies – Accessibility and usability considerations for home healthcare products, related services and environments
(Društva koja stare – Elementi pristupačnosti i uporabljivosti za proizvode za kućnu njegu, povezane usluge i okruženja)

SAŽETAK

Dokument sadrži zbirku elemenata dizajna iz postojećih međunarodnih normi te najbolju praksu i opažanja iz područja kućne njege. Dokument je namijenjen za primjenu kao referenca u osmišljavanju pristupačnosti i uporabljivosti proizvoda za kućnu njegu i povezanih usluga te okruženja namijenjenih korisnicima koji nisu profesionalci.

Dokument ne pruža informacije o uporabi proizvoda za kućnu njegu namijenjenih zdravstvenim radnicima bez obzira na mjesto i objekt u kojem se upotrebljavaju.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: siječanj 2024..
Izdanje: 1.	Broj stranica: 25
Tehnički odbor: ISO/TC 314	
ICS: 13.180; 11.020.10	

PROČITAJTE ISJEČAK IZ NORME

(pretpregled norme na ISO-ovoj internetskoj platformi za pretraživanje (OBP))

[NOVO] Djelotvorno pružanje zamjenskih vodoprivrednih usluga tijekom krize

ISO 24595:2024

Drinking water, wastewater and stormwater systems and services – Guidelines for the provision of alternative water service for essential facilities during a crisis
(Sustavi i usluge opskrbe vodom za piće i odvodnje otpadnih i oborinskih voda – Smjernice za pružanje zamjenskih vodoprivrednih usluga za nužnu infrastrukturu tijekom krize)

SAŽETAK

Ovim se dokumentom daju smjernice za pružanje zamjenskih vodoprivrednih usluga radi funkcioniranja nužne infrastrukture tijekom krize.

Dokument obrađuje:

- načela i metode zamjenskih vodoprivrednih usluga
- operativno planiranje i uvođenje zamjenskih vodoprivrednih usluga.

Dokument nije primjenjiv na:

- planirane prekide opskrbe vodom koji su dio uobičajenog rada infrastrukture za vodu za piće

NAPOMENA: Međutim, mnoga od opisanih načela i metoda mogu biti primjerena u takvim okolnostima.

- vodu koja se isporučuje privremenim naseljima, kao što su izbjeglički kampovi

— razvoj i provedbu sustava upravljanja kriznim situacijama za vodoprivredne usluge, što je obuhvaćeno normama ISO 24518 i ISO/TS 24520 te razvoj i uvođenje zamjenskih vodoprivrednih usluga tijekom krize za privatne korisnike, što je obuhvaćeno normom ISO 24527.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: siječanj 2024..
Izdanje: 1.	Broj stranica: 30
Tehnički odbor: ISO/TC 224	
ICS: 03.080.30; 13.060.01	

PROČITAJTE ISJEČAK IZ NORME

(pretpregled norme na ISO-ovoj internetskoj platformi za pretraživanje (OBP))

[NOVO] Mjerenje emisija stakleničkih plinova u industriji poluvodiča**ISO 19694-7:2024****Stationary source emissions – Determination of greenhouse gas emissions in energy-intensive industries – Part 7: Semiconductor and display industries****(Emisije iz nepokretnih izvora – Određivanje emisija stakleničkih plinova u energetski intenzivnoj industriji – 7. dio: Industrija poluvodiča i zaslona)**

SAŽETAK

U dokumentu je prikazana metodologija izračuna emisija stakleničkih plinova (GHG) iz industrije poluvodiča i zaslona. Uključena je proizvodnja poluvodičkih uređaja, mikroelektromehaničkih sustava (MEMS) te fotonaponskih (PV) uređaja i zaslona. Dokumentom se predviđa izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova za različite namjene i na različitim osnovama, npr. po pojedinim postrojenjima, poduzećima (po državama ili regijama) ili međunarodnim koncernima. Dokument obuhvaća sve izravne i neizravne izvore stakleničkih plinova u nastavku:

— izravne emisije stakleničkih plinova [definirane u ISO 14064-1:2018, 5.2.4. a)] iz izvora koji su u vlasništvu ili pod kontrolom poduzeća, npr. emisije iz sljedećih izvora:

— procesi: fluorirani plinovi (FC) i dušikov(I) oksid (N_2O) koji se upotrebljavaju za jetkanje i čišćenje poluvodičkih pločica (EWC), daljinsko čišćenje plazmom (RPC), in situ čišćenje plazmom (IPC), in situ toplinsko čišćenje (ITC), taloženje tankog filma N_2O (TFD) i druge procese koji se koriste N_2O

— sagorijevanje goriva povezano s opremom i vozilima na lokaciji, grijanjem/hlađenjem prostorija

— sagorijevanje goriva za proizvodnju električne energije na lokaciji

— neizravne emisije stakleničkih plinova [definirane u ISO 14064-1:2018, 5.2.4. b)] iz proizvodnje uvezene električne energije, topline ili pare koje organizacija troši.

Ostale neizravne emisije stakleničkih plinova [definirane u ISO 14064-1:2018, 5.2.4. c) do f)] koje su posljedica aktivnosti organizacije, ali proizlaze iz izvora stakleničkih plinova koji su u vlasništvu ili pod kontrolom drugih organizacija, nisu u području primjene ovog dokumenta.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: veljača 2024.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 40
Tehnički odbor: ISO/TC 146/SC 1	
ICS: 13.020.40; 13.040.40	

PROČITAJTE ISJEČAK IZ NORME

(pretpregled norme na ISO-ovoj internetskoj platformi za pretraživanje (OBP))

[NOVO] Smjernice za sprječavanje i suzbijanje respiratornih infekcija u bolnicama tijekom pandemije**ISO/PAS 18999:2024****Healthcare organization management – Pandemic response – Guidelines for respiratory infection prevention and control in hospitals****(Upravljanje organizacijom zdravstvene zaštite – Odgovor na pandemiju – Smjernice za sprječavanje i suzbijanje respiratornih infekcija u bolnicama)**

SAŽETAK

Što je ISO/PAS 18999?

ISO/PAS 18999 pruža sveobuhvatne smjernice za odgovor na pandemiju, s posebnim naglaskom na sprječavanje i suzbijanje respiratornih infekcija u bolnicama. Bavi se ključnim područjima kao što su rad odjela za visokozarazne respiratorne bolesti, prijevoz pacijenata i djelotvorne mjere čišćenja, dezinfekciju i gospodarenje otpadom.

Zašto je ISO/PAS 18999 važan?

Dokument pomaže da zdravstvene ustanove budu spremne i opremljene za učinkovito postupanje s pandemijama te da se rizici prijenosa zaraznih bolesti u bolnici, osobito respiratornih, svedu na najmanju moguću mjeru.

Koristi

- Poboljšava sigurnost pacijenata i zdravstvenog osoblja.
- Nudi strukturirane protokole za nadzor nad infekcijom.
- Podržava djelotvorno rješavanje problema povezanih s pandemijom u zdravstvenim ustanovama.

Česta pitanja

Tko bi trebao primjenjivati ISO/PAS 18999?

Organizacije zdravstvene zaštite koje upravljaju odgovorom na pandemiju, osobito respiratornih zaraznih bolesti.

Koja ključna područja obuhvaća ISO/PAS 18999?

Uključuje smjernice za rad odjela, prijevoz pacijenata i postupke suzbijanja infekcije.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: siječanj 2024..
Izdanje: 1.	Broj stranica: 28
Tehnički odbor: ISO/TC 304	
ICS: 11.020.01	

PROČITAJTE ISJEČAK IZ NORME

(pretpregled norme na ISO-ovoj internetskoj platformi za pretraživanje (OBP))

[NOVO] Brzo i djelotvorno upravljanje stanovništvom u slučaju nuklearnog incidenta

ISO 24434:2024

Radiological protection – Radiological monitoring for emergency workers and population following nuclear/radiological incidents – General principles **(Radiološka zaštita – Radiološki nadzor radnika u hitnim službama i stanovništva nakon nuklearnih/radioloških incidenata – Opća načela)**

SAŽETAK

U dokumentu se navode opća načela pripravnosti za provedbu probira pojedinaca s obzirom na kontaminaciju, trijažu, nadzor i procjenu primljene doze zračenja kod osoba izloženih tijekom i/ili nakon nuklearnog ili većeg radiološkog incidenta. Dokument se uglavnom bavi ranom fazom odziva koja zahtijeva poduzimanje brzih mjera za postizanje ciljeva u skladu s nacionalnim ili međunarodnim smjernicama za hitne intervencije.

Bavi se općim zahtjevima za:

- javnost, što uključuje odrasle osobe, ranjive skupine (npr. djecu i trudnice) i osobe s posebnim potrebama (npr. starije osobe i osobe s invaliditetom) i
- radnike hitnih službi.

U dokumentu se navode opći postupci probira, trijaže i nadzora nad tim dvjema kategorijama osoba. Dokument se bavi nadzorom pojedinaca s obzirom na potencijalnu vanjsku kontaminaciju, unutarnju i vanjsku izloženost i procjenu doze. U njemu se navode načela organizacije i upravljanja centrom za probir stanovništva te za evidentiranje i izvješćivanje o rezultatima nadzora. Dokument se primjenjuje na većinu situacija izlaganja nakon nuklearnoga ili većega radiološkog incidenta koji pogađa velik broj ljudi uključujući:

- značajno ispuštanje radioaktivnih materijala (npr. iz postrojenja ili nuklearne elektrane, tijekom prijevoza),
- uređaj za radiološko raspršivanje (RDD),
- improvizirani nuklearni uređaj (IND),
- nuklearno oružje.

Radiološki incidenti kod kojih nema ispuštanja radioaktivnog materijala u okoliš nego dolazi samo do vanjske izloženosti (npr. povezane sa skrivenim izvorom zračenja (*Radiation Exposure Device* (RED))) nisu u području primjene ovog dokumenta ^[1].

Međutim, neke informacije navedene u dokumentu mogu biti korisne i kod takvih događaja.

Cilj je dokumenta osigurati da se odgovarajuće strane unaprijed pripreme. U dokumentu se savjetuje kako brzo i točno prikupiti podatke potrebne za donošenje odluka. Ne navode se konkretne strane ili pojedinci koji su odgovorni za poduzimanje mjera.

Svrha je dokumenta dati smjernice onima koji su zaduženi za praćenje i procjenu doza koje stanovništvo primi u hitnim situacijama koje uključuju velik broj ljudi potencijalno izloženih unutarnjoj/vanjskoj kontaminaciji (i dozama zračenja koje iz toga slijede). Može poslužiti i kao smjernica regulatornim tijelima.

^[1] U dokumentu se ne uzimaju se u obzir incidenti uzrokovani izloženosti skrivenom izvoru zračenja jer ne dovode do kontaminacije koju bi otkrio portalni monitor zračenja ili ručni uređaj. Identifikacija žrtava kod kojih se radi samo o potencijalnoj vanjskoj izloženosti određuje se pomoću procjene kliničkih znakova i simptoma, biodozimetrije, elektronske paramagnetne rezonancije (EPR) itd.

OPĆE INFORMACIJE

Status: objavljeno	Datum objave: siječanj 2024.
Izdanje: 1.	Broj stranica: 82
Tehnički odbor: ISO/TC 85/SC 2	
ICS: 13.100; 13.200; 13.280	

PROČITAJTE ISJEČAK IZ NORME

(pretpregled norme na ISO-ovoj internetskoj platformi za pretraživanje (OBP))

Izvor: ISO insights - newsletter
Priredila: Sandra Knežević
Prijevod: Tatjana Majić

Budućnost tehnologija zaslona

Razne tehnologije natječu se kako bi zamijenile zaslone s tekućim kristalima (LCD), koji se sve manje upotrebljavaju. U ovom tekstu predstavljamo najvažnije.

Ključna je razlika između LCD-a i tehnologije organske svjetlosne diode (OLED) u tome što se OLED ne koristi slojem pozadinskog osvjetljenja već pikseli odašilju svjetlost kad su pod naponom. To znači da OLED zaslone mogu biti oko **30% tanji i lakši** od LCD zaslona.

Međutim, OLED zaslone skuplji su za proizvodnju i teško postižu optimalnu svjetlinu, a stariji modeli imaju i problem zaostajanja slike (*burn-in* efekt) nakon intenzivne uporabe.

Jedan je od odgovora na te izazove fosforescentna OLED (PHOLED) dioda plave boje. Fosforescentni materijali daleko su učinkovitiji u konverziji svjetlosti i trenutačno se upotrebljavaju za *emitere* crvene i zelene svjetlosti u OLED zaslonima, dok je fluorescentna dioda standard za *emitere* plave svjetlosti. Industrija zaslona čeka učinkovitije plave fosforescentne materijale, a barem **jedna tvrtka tvrdi** da je u tom pogledu ostvarila napredak s novim crvenim, zelenim i plavim PHOLED proizvodima, koji će stići na tržište krajem ove godine.

Mini LED cjenovno je pristupačnija tehnologija koja konkurrira OLED-u, a primjenjuje se na LCD zaslone. Koristi se sitnim LED diodama radi stvaranja manjih, fleksibilnijih zona zatamnjivanja. Ta je tehnologija manje podložna zaostajanju slike.

Upravo je promoviran ogroman TV ekran s mini LED diodama s 10 000 nita luminancije. Nit je mjerna jedinica za razinu svjetline vidljivog svjetla (luminancija) unutar određenog područja i u pravilu se upotrebljava za mjerenje svjetline zaslona.

Najjaču konkurenciju OLED-u predstavlja tehnologija QLED. Q označava kvantnu točku, tehnologiju koju je prvi uveo **jedan dobavljač**, a sada se upotrebljava u nekoliko brendova. Kvantne točke, poznate i kao nanokristali, sitne su poluvodičke čestice koje pojačavaju blistavost boje i poboljšavaju kontrolu slike. **Problem** je u tome što se kvantne točke koje se upotrebljavaju u sadašnjim QLED zaslonima oslanjaju na svjetlo s pozadinskog osvjetljenja, na isti način kao i LCD sloj na standardnim LCD zaslonima. Time se ograničava djelotvornost čestica poluvodiča.

Odgovor bi mogle biti **samoemitirajuće QLED diode**. One se ne koriste pozadinskim osvjetljenjem nego fotoluminiscentnim kvantnim točkama sa sposobnošću osvjetljivanja i isključivanja pojedinih piksela. To bi teoretski omogućilo zaslonima sa samoemitirajućim kvantnim točkama sve prednosti OLED-a, uz veću blistavost i proizvodnju po nižoj cijeni.

IEC objavljuje većinu važnih normi koji se odnose na zaslone. **IEC-ov tehnički odbor 110** izrađuje norme za elektroničke zaslone: LED, OLED, hologramske ili druge. U nizu normi IEC 61747 utvrđuju se zahtjevi za LCD, a u nizu normi IEC 62341 zahtjevi za OLED zaslone.

Pročitajte cijeli članak u časopisu *e-tech*.

Izvor: IEC
Priredio: Ivo Andreis
Prijevod: Tatjana Majić

Sud Europske unije (ECJ) donio presudu o javnom pristupu četirima usklađenim normama u skladu s Uredbom 1049/2001

Sud Europske unije ne dovodi u pitanje zaštitu autorskog prava nad usklađenim normama, međutim, postoji prevladavajući javni interes za njihovo javno iznošenje

5. ožujka 2024. Sud Europske unije (ECJ) donio je presudu u predmetu C-588/21 P o javnom pristupu četirima usklađenim normama u skladu s Uredbom 1049/2001.

Presudom se ne dovodi u pitanje da usklađene norme podliježu zaštiti autorskog prava.

Sud Europske unije drži da postoji prevladavajući javni interes za javno iznošenje usklađenih normi u skladu s Uredbom 1049/2001 te stoga poništava odluku Europske komisije o odbijanju pristupa četirima zatraženim normama. CEN i CENELEC kao dvije službene europske organizacije za normizaciju i njihovi članovi – nacionalna normizacijska tijela i nacionalni odbori u 34 europske zemlje – pozdravljaju činjenicu da Sud nije prihvatio glavni argument tužitelja i nezavisne odvjetnice koji su predložili isključenje zaštite autorskog prava nad usklađenim normama općenito. Presudom se također ne dovodi u pitanje činjenica da pristup dokumentima na temelju Uredbe 1049/2001 ne utječe na postojeće odredbe o autorskom pravu koje trećim osobama mogu ograničiti pravo na reprodukciju ili uporabu objavljenih dokumenata.

Uspjeh europske normizacije temelji se na stručnosti i dobrovoljnim doprinosima uključenih dionika iz različitih sredina kao što su gospodarstvo, vlasti, potrošači, trgovinska udruženja, akademska zajednica i znanost.

Tim sustavom koji uključuje sve interesne strane osigurava se da norme budu jednostavne za primjenu, neprestano se prilagođavaju najnovijim dostignućima tehnike i u velikoj mjeri budu istovjetne s međunarodnim normama. Norme europskim poduzećima osiguravaju pravovremeno i točno rješenje za pristup jedinstvenom i globalnom tržištu i usklađenost s europskim zakonodavstvom te povećavaju njihovu konkurentnost.

Na temelju toga cijela zajednica CEN-a i CENELEC-a nastavit će blisko surađivati s Europskom komisijom i svim relevantnim dionicima uključenima u europsku normizaciju kako bi naš sustav bio prikladan za budućnost, na dobrobit jedinstvenog tržišta, europskih poduzeća i građana.

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

Europska Komisija objavila 28. srpnja 2023. zakonodavni prijedlog Uredbe o sigurnosti igraćaka kojom se zamjenjuje Direktiva 2009/48/EZ

CEN i CENELEC podupiru ciljeve revizije Direktive o sigurnosti igraćaka (2009/48/EZ) i prijedlog Uredbe o sigurnosti igraćaka (COM (2023) 462) kojima se povećava sigurnost djece i zaštita od štetnih kemikalija.

Pozdravljamo činjenicu da norme i dalje imaju bitnu ulogu u ostvarenju tih ciljeva jer se njima utvrđuju tehničke pojedinosti koje su proizvođačima igraćaka potrebne za sukladnost s bitnim zahtjevima Uredbe. Budući da europske organizacije za normizaciju preispituju svaku europsku normu najmanje jednom u pet godina kako bi se osigurala njezina suvremenost, upućivanjem na usklađene europske norme osigurava se da igračke stavljene na europsko unutarnje tržište budu u skladu s najnovijih dostignućima.

U nastavku se nalazi sažetak ključnih poruka CEN-a i CENELEC-a.

- U provedbi Uredbe, usklađene europske norme uvijek trebaju imati prednost u odnosu na zajedničke specifikacije.
- Potreban je horizontalni pristup zajedničkim specifikacijama u cijelom zakonodavstvu Europske unije o jedinstvenom tržištu/zakonodavstvu Europske unije u okviru novoga zakonodavnog okvira.
- III. prilog predloženoj Uredbi o sigurnosti igraćaka treba upućivati na opći znak upozorenja W001 prema normi ISO 7010.
- Pri određivanju graničnih vrijednosti treba uzeti u obzir izvedivost analize, npr. za krom (VI).

- Granične vrijednosti organskih spojeva kositra treba ukloniti iz tablice „graničnih vrijednosti migracije elemenata”.
- Da bi se omogućila interoperabilnost digitalnih putovnica proizvoda, nužno je uskladiti nekoliko direktiva.

Kao odgovor na to želimo dokumentom o stajalištu skrenuti pozornost na neke odlomke predložene Uredbe koji bi mogli biti konkretniji ili ih treba poboljšati u zakonodavnom postupku.

Za više informacija o reakciji CEN-a i CENELEC-a na ovaj zakon preuzmite dokument o stajalištu u nastavku.

Preuzmite dokument o stajalištu

Izvor: CEN/CENELEC
Prijevod: Tatjana Majić

CEN, CENELEC i EFRAG udružuju snage u poticanju sinergija u izvješćivanju o održivosti

Memorandumom o razumijevanju potiče se obveza razvijanja maksimalne sinergije između europskih normi koje izrađuje EFRAG i onih koje izrađuju CEN i CENELEC u području izvješćivanja o održivosti. Cilj je europskim poduzećima olakšati ispunjavanje zahtjeva za izvješćivanje o održivosti.

Prema Europskom standardu izvješćivanja o održivosti 2 (ESRS 2) „Opće objave”, tvrtka može objaviti primjenjuje li neku europsku normu prihvaćenu u europskom normizacijskom sustavu (norme ISO/IEC-a ili CEN/CENELEC-a) te u kojoj je mjeri podatke i procese koji se upotrebljavaju za potrebe izvješćivanja o održivosti provjerilo vanjsko tijelo i utvrdilo jesu li u skladu s odgovarajućom normom.

CEN, CENELEC i EFRAG surađivat će kako bi pridonijeli dosljednosti i usklađenosti u provedbi zakonodavstva EU-a o izvješćivanju o održivosti, uz puno poštivanje novoga zakonodavnog okvira EU-a uspostavljenog Direktivom o korporativnom izvješćivanju o održivosti (CSRD) i povezanih ESRS-ova.

Memorandum o razumijevanju uključuje, među ostalim, suradnju u utvrđivanju odgovarajućih normi i publikacija CEN-a i CENELEC-a kojima se olakšava provedba ESRS-ova. Time će se izbjeći preklapanje napora i povećati vidljivost među različitim zajednicama stručnjaka u području interesa koje se brzo mijenja i neprestano razvija.

Buduća suradnja CEN-a, CENELEC-a i EFRAG-a bitan je element razvoja njihovih strategija međunarodne suradnje. CEN ima dugogodišnju tehničku suradnju s ISO-om, svojim međunarodnim pandanom, još od potpisivanja „Bečkog sporazuma” 1991. godine. Nakon konferencije COP 28, ISO i Zaklada za Međunarodne standarde financijskog izvješćivanja (MSFI Foundation) objavili su da su se obvezali razvijati svoju suradnju.

EFRAG se zalaže za nadogradnju i doprinos inicijativama za izvješćivanje o održivosti na globalnoj razini te u najvećoj mogućoj mjeri potiče interoperabilnost s drugim skupovima standarda ili okvira, posebno s onima koje su razvili ISSB (Odbor za međunarodne standarde održivosti) i GRI (Inicijativa za globalno izvješćivanje).

U tom kontekstu ovaj Memorandum o razumijevanju između CEN-a, CENELEC-a i EFRAG-a potiče sinergije ne samo na europskoj nego i na međunarodnoj razini.

Olivier Peyrat, potpredsjednik CEN-a za politiku, izjavio je: *„Potpisivanje ovog Memoranduma o razumijevanju važan je korak koji će poduzećima u mnogim sektorima olakšati izvješćivanje o rezultatima u pogledu održivosti, oslanjajući se na napore koje su već uložila u tom pogledu. Ovaj Memorandum o razumijevanju omogućuje CEN-u, CENELEC-u i njihovim nacionalnim članovima da surađuju s EFRAG-om kako bi se bolje koordinirale normizacijske aktivnosti, izbjeglo preklapanje poslova i osigurala potpuna sinergija između europskih i međunarodnih normi.”*

Patrick de Cambourg, predsjednik Odbora EFRAG-a za izvješćivanje o održivosti, izjavio je: *„Radujem se našoj suradnji. Poduzetnici koji primjenjuju norme CEN-a, CENELEC-a, ISO-a i IEC-a u mnogim slučajevima jačaju svoju sposobnost izvješćivanja prema ESRS-ovima. To olakšava primjenu ESRS-ova u ključnom trenutku. Također pridonosi globalnim ciljevima kojima naše organizacije nastoje pridonijeti.”*

Elena Santiago Cid, generalna direktorica CEN-a i CENELEC-a, rekla je: *„Toplo pozdravljam potpisivanje ovog Memoranduma o razumijevanju. To će partnerstvo uvelike pomoći poduzećima u mnogim sektorima da izvješćuju o svojim rezultatima u pogledu održivosti na temelju Direktive o korporativnom izvješćivanju o održivosti (CSRD), kao dijela europskoga zelenog plana upućivanjem na europske usklađene norme i istodobno osiguraju usklađenost s europskim zakonodavstvom novog pristupa. To je dobitak u učinkovitosti, jasnoći i dosljednosti normi kojima se podupire europsko tržište. Radujem se produbljivanju suradnje naših organizacija s ciljem da tvrtkama omogućimo da podrže razvoj standarda izvješćivanja u što većoj sinergiji s normama CEN-a, CENELEC-a, ISO-a i IEC-a.“*

Hans Buysse, predsjednik Upravnog odbora EFRAG-a, izjavio je: *„Iznimno se veselim uspješnoj suradnji EFRAG-a, CEN-a i CENELEC-a, koja je ključni cilj našeg memoranduma o razumijevanju. EFRAG želi stvoriti najučinkovitiji ekosustav u pogledu izvješćivanja o održivosti, a sinergije između naših normi očito su nužnost na putu prema poticanju primjerenosti i izbjegavanju preklapanja napora kad god je to moguće.”*

KONTAKT:

Za CEN i CENELEC:
Giovanni Collot
 Account Manager Public Relations
 Tel.: +32 474 98 21 17
 E-pošta: gcollot@cenceneleceu

Za EFRAG:
Caroline Martins
 Communication & Media Manager
 Tel.: +32 2 207 93 00
 E-pošta: info@efrag.org

Pročitajte novu brošuru CEN-a i CENELEC-a o normama za izvješćivanje o održivosti

CEN i CENELEC objavili su brošuru koja prikazuje kako poduzeća mogu primjenjivati norme kao potporu svojim ciljevima u području zaštite okoliša, društvene odgovornosti i upravljanja (ESG) te kakvu ulogu norme mogu imati u izvješćivanju o ESG-u.

CEN European Committee for Standardization
CENELEC European Committee for Electrotechnical Standardization

CEN, CENELEC i EFRAG potpisali su u veljači 2024. godine Memorandum o razumijevanju. Tim su se sporazumom obvezali na razvoj maksimalne sinergije među normama u području izvješćivanja o održivosti.

U novoj brošuri dionici mogu pronaći objašnjenja odnosa između europskih normi i izvješćivanja o ESG-u te informacije o prednostima primjene europskih normi u tu svrhu i primjere odgovarajućih normi.

**PREUZMITE
BROŠURU**

Izvor: CEN/CENELEC

STANDARDS IN SUPPORT OF ESG REPORTING

CEN, CENELEC, EA, EURAMET i WELMEC udružuju snage u jačanju i promicanju europske infrastrukture kvalitete

Pet europskih organizacija infrastrukture kvalitete, Europski odbor za normizaciju (CEN), Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (CENELEC), Europska organizacija za akreditaciju (EA), Europska udruga nacionalnih mjeriteljskih ustanova (EURAMET) i Europska suradnja u zakonskom mjeriteljstvu (WELMEC), potpisale su 7. ožujka Memorandum o razumijevanju za stvaranje Europske mreže infrastrukture kvalitete.

Partneri u mreži predstavljaju svoja područja djelovanja. Sporazumom se obvezuju na suradnju radi jačanja infrastrukture kvalitete u Europi uključujući:

- podizanje svijesti o infrastrukturi kvalitete i njezinim koristima za dionike iz gospodarstva i Europsku komisiju
- povećanje razumijevanja i vidljivosti svojih usluga i aktivnosti
- razmjenu informacija o pitanjima za koja postoji zajednički interes i mogućnostima
- predstavljanje europske infrastrukture kvalitete na međunarodnoj razini.

Potpisnice su se obvezale udružiti stručno znanje u području mjeriteljstva, normizacije, akreditacije, ocjenjivanja sukladnosti i nadzora nad tržištem kako bi poduprle i poboljšale kvalitetu, sigurnost i neškodljivost robe, usluga i procesa za okoliš.

Mreža je osnovana uoči europskih izbora, što je osobito važno jer partneri imaju priliku utvrditi prioritete radi jačanja europske infrastrukture kvalitete i utjecaja na novi, sljedeći zakonodavni program EU-a.

Izjave potpisnica:

Elena Santiago Cid, generalna direktorica CEN-a i CENELEC-a: „Ova pravovremena inicijativa povijesni je događaj! Svijet se neprestano mijenja, a europsko jedinstveno tržište zahtijeva dobro definiranu i djelotvornu infrastrukturu kvalitete. Mreža će omogućiti dosljednost i usklađenost za gospodarstvo, akademsku zajednicu, društvene skupine i vlasti. Radujemo se suradnji s našim partnerima i europskim institucijama kako bismo iskoristili prednosti europske infrastrukture kvalitete.”

Andreas Steinhorst, izvršni tajnik EA-e: „S obzirom na ključnu ulogu funkcionalne infrastrukture kvalitete u trgovini i njezin utjecaj na svakodnevni život, uspostava ove europske mreže važan je događaj za Europu. Pomoći će tvorcima politike i gospodarstvu da se suoče s izazovima i očekivanjima koje donosi globalizacija. EA je predana suradnji s partnerima u mreži radi poboljšanja europske infrastrukture kvalitete i njezine prikladnosti za budućnost.”

Dr. Mikko Merimaa, glavni tajnik EURAMET-a: „Potpisivanje ovog Memoranduma o razumijevanju predstavlja zajedničku viziju za otporniju i djelotvorniju infrastrukturu kvalitete u Europi. Tješnjom suradnjom možemo održati najviše standarde kvalitete i osigurati sigurnost i pouzdanost proizvoda i usluga za potrošače i poduzeća na dobrobit građana Europe.”

Jan Deconinck, potpredsjednik WELMEC-a: „Suradnja ovih pet organizacija, od kojih svaka predstavlja drugi vid infrastrukture kvalitete, pomoći će jačanju i unaprjeđenju te infrastrukture u Europi na dobrobit potrošača i gospodarstva. Izgradnja povjerenja najvažniji je element kvalitete općenito, a osobito mjeriteljstva. Potpisivanje Memoranduma o razumijevanju prvi je korak u zajedničkoj izgradnji i jačanju povjerenja.”

KONTAKT:

Giovanni Collot

Account Manager Public Relations

tel.: +32 474 98 21 17

e-pošta: gcollot@cencenelec.eu

Izvor: CEN/CENELEC

Prijevod: Tatjana Majić

ETSI radi za Europu, uključivu i otvorenu

U veljači 2022. godine Europska komisija (EK) objavila je Europsku strategiju normizacije. Na temelju toga, ETSI je nekim svojim aktivnostima dodijelio visoki prioritet.

Strategija europske normizacije

ETSI je odlučio dati prioritet dvama ključnim elementima strategije: ostati zakonski u skladu s izmjenama Uredbe (EU) 1025/2012, kojima se nacionalnim normizacijskim tijelima iz Europskoga gospodarskog prostora (EGP) omogućuje odlučivanje o normama i ostalim normativnim dokumentima prihvaćenim na temelju normizacijskih zahtjeva prema mandatu EU-a (čiji je opseg kasnije detaljno opisan u izmjeni Uredbe (EU) br. 1025/2012) i povećati uključivost.

Privatna organizacija koja se temelji na članstvu

Temeljita analiza zahtjeva europske strategije normizacije pokazala je da su potrebne promjene u upravljanju ETSI-jem. Budući da je ETSI privatna neprofitna organizacija koja se temelji na članstvu, rasprave o takvim promjenama morale su uključiti sve njegove članove, a odluke su morale biti donesene jednoglasno. Članovi su se sastali, raspravili o prijedlozima i dogovorili odgovarajuće promjene uzimajući u obzir visoku vrijednost ETSI-jeva statusa europske organizacije za normizaciju.

Pravovremene promjene ETSI-jeva upravljanja

ETSI je temeljito analizirao svoje postupke izrade normi te na temelju postojećeg postupka za europske norme proveo potrebna poboljšanja kako bi ispunio sve zahtjeve utvrđene u izmjeni Uredbe. Zahvaljujući doprinosima svih uključenih strana i neprestanoj konstruktivnoj komunikaciji s Europskom komisijom, ETSI je pravovremeno utvrdio potrebne izmjene svojih direktiva kako bi bile u skladu s Uredbom (EU) 2022/2480 čim ona stupi na snagu 9. srpnja 2023.

Uz savjetovanje s Europskom komisijom, uključili smo i mogućnost da, u okviru izrade normativnih dokumenata koji su povezani s normizacijskim zahtjevima Europske komisije, mišljenje daju i nacionalne organizacije za norme unutar Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT) izvan EGP-a. Naravno, rad na direktivama ETSI-ja ne prestaje jer se moramo neprestano prilagođavati i poboljšavati. Održavamo i dodatno unaprjeđujemo snažnu suradnju i odnose s Europskom komisijom sa zajedničkim ciljem da ETSI učinimo još boljim.

Uključivost u srcu

Uključivost je drugi važan element koji je ETSI uključio u promjene. ETSI se uvijek smatrao uzorom u pogledu uključivosti jer su sve njegove norme i publikacije besplatno dostupne cijelom svijetu. ETSI malim organizacijama nudi privlačne, niže članarine i omogućuje izravne doprinose, bez posrednika, svim svojim članovima u svim tehničkim skupinama pod ravnopravnim uvjetima. Međutim, članovi ETSI-ja donijeli su vrlo važnu odluku: podići status malih organizacija i privući još raznovrsnije članove. Zato su promijenili sustav financiranja i glasovanja u ETSI-ju. Nastavljamo ulagati napore u poticanje uključivosti među članovima ETSI-ja.

Nastavak razvoja u skladu s Europskom strategijom normizacije

Iako se u ETSI-ju rijetko provodi klasično glasovanje jer se odlučivanje ponajprije temelji na konsenzusu, članovi su shvatili potrebu za promjenom modela glasovanja. Zato je izmijenjen odnos težinskih faktora pri glasanju i financijskih doprinosa s obzirom na veličinu organizacija kako bi se

izbjegli prekomjerni utjecaji, što je osobito bitno za male organizacije. Osim toga, za potrebe glasovanja stvorene su skupine poduzeća i skupine javnih tijela kako bi se izbjeglo gomilanje glasačkih prava.

Skupine poduzeća (*corporate groups*) obuhvaćaju sve organizacije članice ETSI-ja koje pripadaju istome gospodarskom subjektu te se njihovi financijski izvještaji konsolidiraju u financijskim izvještajima toga gospodarskog subjekta. Skupine javnih tijela (*public groups*) okupljaju pune i pridružene članove ETSI-ja iz iste zemlje koji spadaju u člansku kategoriju „upravna i druga javna tijela“ (*Administrations and Other Governmental Bodies, OGB*). Stvaranjem tih skupina unutar ETSI-ja premošćuje se jaz između malih i velikih organizacija u pogledu doprinosa i glasovanja.

Danas s ponosom možemo reći da smo uvođenjem promjena u skladu s Uredbom (EU) br. 2022/2480 znatno poboljšali upravljanje ETSI-jem. ETSI je sada još uključiviji nego u razdoblju prije veljače 2022.

Uvjereni smo da te mjere jačaju ETSI u misiji podrške Europskoj komisiji u svojstvu snažne i bitne europske organizacije za normizaciju. ETSI-jev put prema poboljšanju nije uvijek bio gladak, no način na koji je ETSI usvojio novi model pokazuje čvrsto partnerstvo koje je razvio sa svojim savjetnicima u Europskoj komisiji slušajući njezine preporuke, raspravljajući o njima i provodeći ih, istovremeno štiteći pravo svojih članova da odluče na način koji smatraju najboljim za udruženje.

Radujemo se nastavku partnerstva s našim savjetnicima, Europskom komisijom i EFTA-om u godinama pred nama na način da dobrobit svih.

Izvor: ETSI
Priredila: Alica Glavaš
Prijevod: Tatjana Majić